

KRÓNKA

VIKTOR CAR EMIN — ÜNNEPSEGEK FIÚMÉBAN ÉS ZÁGRÁBBAN

Rijekán november közepén megünnepezték Viktor Car Emin isztriai író és közéleti munkás 80. életévének jubileumát. Az ünnepséget a fiúmei kultúr- és tömegszervezetek közösen szervezték meg. Viktor Car Emin életéről és munkásságáról Drago Garvais író tartott előadást, a fiúmei népszínház tagjai pedig részleteket olvastak fel az író műveiből.

Zágrábban hasonló módon megünnepezték az isztriai író jubileumát. Az ünnepségen egyebek között részleteket olvastak fel Car Emin, a megszállás idején írt naplójából, amely még nem hagyta el a sajtót.

AZ IFJÚSÁG DALA — FLORIKA STEFÁN VERSESKÖTETE

A Vajdasági Kultúr szövetségek román alosztályának kiadásában 1949 nyarán megjelent Florika Stefán fiatal román költőné verseskötete. Versgyűjtemény, amely valóban az ifjúsághoz szól, amely bemutatja az ifjúság életét a mezőkön, a faluban, a brigádokban, a munkaakciókon. A többi fiatal román író fejlődésével és tevékenységével párhuzamosan együtt fejlődött Florika Stefán is, és munkásságában kifejezésre jutott fiatalos költői lendülete, tehetségének megnyilatkozása.

Florika Stefán már a gimnázium negyedik osztályában jelentkezik írásaival, amikor épphogy csak elhagyta a pionír szervezetet és belépett a Népi Ifjúság soraiba. Első megjelent költeménye »Az első szabad május« című verse volt. Az ifjúsági szervezetben nevelkedve politikai és eszmei téren, és a »Lumina« irodalmi körben

fejlesztve irodalmi képzettségét, Florika Stefán ennek a szervezetnek munkájából és életéből merítette versei tárgyát. Az ifjúsági szervezetben kapott lendületre és itt nyíltak meg előtte a széles távlatok. Verseiben sokszor eszméit, rózsaszín színekben és tónusokban mutatja be az életet. Minden csak dal, csicsérgés, játék, mosoly. Nincsenek élet-nehezégek, mintha a szocializmust csak dalokkal, menetelőkkel, jelvényekkel és más külsőséges jelekkel építenék, nem pedig csákányokkal és az emberek, különösen pedig az ifjúság izmos karjaival.

Mégis ez a hűz verset magába foglaló gyűjtemény egész sor mozzanatot és motívumot foglal magába. A költőné megéneklé a májusi örömet, az ifjúság lelkes munkáját a különféle munkahelyeken, az ifjúsági brigádok életét, Boszniát és az ifjúsági vasútvonalat, az Autóutat, a váltást, a szakaszt és brigádok. Végül pedig verseiben jelentkezik a bánáti román falu, mező, föld, barázda és mezei munkák motívumai, és mindazok a változások, amelyek a faluban történnek a szövetkezet, a szocializmus felé vezető fejlődés útján.

A motívumok különfélesége mellett sem képez ez a gyűjtemény kerek egészet, nem mutatja be teljes egészében a költőné, nem fejezi ki a költőné mélyebb irodalmi-esztétikai tevékenységét, hanem inkább kezdő jelleggel bír. A verssorokból és a strófákból világosan kiütközik a népdalok hatása. Florika Stefán verseinek egy másik gyenge oldala az, hogy a többi román költő hatása alatt ír. Egyes verseiben szinte teljesen utánozza a többiek verselését, így például »Bosznia köszöntése« című versében Jon Balan verselése és ritmusa

észlelhető. Vagy itt van például a »Partizán szerelme« című verse, ahol hasonló költői képeket használ, mint Radu Flóra. Egyes verseiben Florika Stefan bizonyos mértékben leveti ezeket a hatásokat és költőien kifejező lírai verseiben saját érzéseit és élményeit írja meg, mint például a »Neked éneklek brigádom« és az »Élek és halok« című költeményeiben. Különösen mélyen átélt verse a »Beszélgetés rokkámmal« című költeménye, amelyben kifejezésre juttatja egy fiatal falusi lány gondolatait és érzelmeit munka közben, amint a rokkát hajtja. Ez a verse nagyon kifejező és közvetlen. Florika Stefan verseiből megállapítható, hogy tehetséges, meleghangú, lírai temperamentumú költő, meg tudja ragadni az olvasót, de még sokat kell neki tanulnia, és dolgoznia, hogy igazi költővé fejlődhessen.

T. Doban.

LÁZA KOSZTICS HALÁLÁNAK 40. ÉVFORDULÓJA

November 27-én, negyven évvel ezelőtt halt meg Láza Kosztics, a szerb romantika egyik legnagyobb költője.

Kosztics 1814. január 30-án született a bácskai Kovilyban. Ott fejezte be az elemi iskolát. Pancsevón és Noviszádon járt gimnáziumba, 1866-ban pedig a pesti egyetemen jogi doktorátust szerzett. Tanulmányai befejezése után előbb a noviszádi szerb gimnázium tanára volt, aztán közjegyző és a noviszádi városi bíróság elnöke, később pedig irodalmi és publicisztikai munkára szentelte idejét. Kosztics egyik leghívebb követője volt Szvetozár Markovicsnak. A pesti Nemzetgyűlésben három ízben képviselte a vajdasági szerbeket, két ízben pedig nemzeti téren kifejtett munkája miatt letartóztatták és bebörtönözték. Amikor a magyarok erőszakkal betiltották Miletics népi pártjának működését, Kosztics Szerbiába költözött, s itt a »Srpska Nezavisnost«, a liberális párt lapját szerkesztette. Ebben számos cikket írva határozott álláspontra helyezkedett. Milán király politikájával és eljárásaival szemben. A zajecvári lázadás után Kosztics Crnagorába szökött, s ott öt éven át szerkesztette a Hivatalos Lapot. Élete utolsó éveit Zomborban töltötte. 1910. november 27-én pedig Bécsben halt meg.

Kosztics verseket, drámákat, érdekléseket és tanulmányokat írt. Legismertebb drámái: »Pera Szegedinac« és »Makszim Crnojevic«. Számos lírai költeménye a szerb költészet remekművei közé tartozik. (»Santa Maria del Salute«) Kosztics volt a szerb irodalom egyik legképzettebb művésze. Ő vezette be elsők a szerb irodalomba Shakespear, lefordítva »Hamlet«-et, »Leár király«-t, »Rómeó és Juliá«-t és Shakespearé más színművét. Shakespearé verselésének hatása alatt Kosztics jabusokban írta meg drámáit, s ezzel erőteljes stílussal adományozta meg a szerb költészetet.

KOVACSICS-EST ARGENTINÁBAN

Buenos Airesben, Argentína fővárosában nemrégén Pablo Rojas Ras, ismert argentinai író és publicista irodalmi összejövetelt tartott, amelyen Ivan Goran Kovacsics »Tömegsír« című poémáját vitatták meg.

Az összejövetelen Pablo Rojas Ras előbb spanyol nyelven elszavalta az egész poémát, majd utána felolvasta tanulmányát, amelyben méltatta Ivan Goran Kovacsics költői nagyságát.

»Ezzel a poémájával — mondotta Pablo Rojas Ras — Ivan Goran Kovacsics halhatatlanná, s világszerte ismertté tette népének hangját. Írásában nagyszerűen felelevenítette a mult szörnyűségeit. De a mult borzalmainak szemléltetésekor egyúttal sejtette a virradat közeledését is; bemutatta népének dicső tettet, megénekelte népének hős fiait, akik ott hagyták az ekét, kalapácsot, s puskát ragadtak, hogy megvédjék erdeiket, mezőiket, hagyományaikat, szeretteiket; harcoljanak népük léteért.

MICHELANGELO-ÜNNEPSÉGEK OLASZORSZÁGBAN

November végén fejeződtek be Rómában Michelangelo Buonarotti, a nagy olasz festő szobrász és építész születésének 475. évfordulója alkalmából rendezett ünnepegek. A legnagyobb ünnepséget Caprese városkában, Michelangelo szülőhelységében rendezték. A közeljövőben elhagyja a sajtót Michelangelo festményeinek, rajzainak és tervezeteinek jubiláris gyűjteménye.

AZ IRODALMI NÓBEL-DÍJ KIOSZTÁSA

A svéd irodalmi Akadémia az 1949. évi irodalmi Nóbeldíjat Williams Faulknernek, az ismert amerikai irodalmárnak és stílusztának osztotta ki. Ugyanakkor az 1950. évi irodalmi Nóbeldíjat a svéd Akadémia Bertrand Russel angol író és filozófusnak jutatta.

IRÓK SZIGETE

A Maurice nevű sziget mintegy 1290 kilométer távolságra van Tannanarivától, Madagaszkár fővárosától. Kiterjedése mindössze 2.000 négyzetméter. A XVII. század végén a franciák vették birtokukba a szigetet. Napoleon bukása után pedig a sziget Anglia birtoka lett. Mindemellett a szigetlakók franciául beszélnek, gondolkodnak és írnak. A szigeten a benszült lakosságon és az ott élő kevészámú angolon kívül mintegy 9.000 francia él. Szinte hihetetlennek tűnik, de való tény, hogy a szigeten majdnem mindenki írással foglalkozik, s minden kilencedik szigetlakó ismert író. Ez azt jelentené, hogy ez a sziget vagy menyországa, vagy pedig pokla az irodalomnak. A sziget fővárosa Port Louis. A szigeten 4 napilap jelenik meg, s közülük három irodalmi lap! A napilapokon kívül megjelenik több irodalmi folyóirat is; működik A Maurice sziget íróinak szövetsége, valamint 15 irodalmi egyesület és számos más irodalmi intézmény. Az ilyen gazdag irodalmi élet egészen normális a Maurice sziget fogalmainak, mert ott majdnem mindenki író. A sziget lakóinak fontosabb Albert Samin író halálának évfordulója vagy Heinrich de Regnie születésnapja, mint például a koreai háború; vagy sokkal nagyobb érdeklődést vált ki a szimbo-

lizmusról tartott vita, mint mondjuk Visinszki bármelyik beszéde. A sziget írói közül a legismertebbek: Raymond de Carvain (15 regényt írt), Róbert Eduard Hart, legnagyobb költőjük, akit a sziget Heine-jének is neveznek. A harmadik nagyság Malcoln de Szal, őt azonban nem kedvelik annyira, mint az előbbi kettőt. Maurice lakói büszkék irodalmuk történetére. Josef Conrad angol író a szigeten írta meg a »Szerencse kegye« című művét. A mostanában egész irodalmi csata folyik Maurice és egy szomszédos sziget lakói között, afelett, hogy Baudlaire a neves francia költő annakidején melyik szigeten töltött néhány napot. Úgy látszik, hogy ebből a vitából is a Maurice sziget kerül ki győztesként.

JAVASLAT

A »NEMZETEK SZÍNHÁZÁNAK«

MEGALAKÍTÁSÁRA

A Színházak Nemzetközi Intézetének bizottsága Párisban értekezletet tartott, amelyen számos ország delegátusa mellett résztvett Milán Bogdanovics, nemzeti színházközpontunk delegátusa is. Ezen az értekezleten egyebek között elhatározták, hogy a nemzetközi intézet negyedik kongresszusán, amelyet a jövő év júniusában Oslóban tartanak meg, javaslatot terjesztenek elő a reprezentatív »Nemzetek Színházának« megalakítására Párisban. Ez a színház bemutatná a világ legsikerültebb rendezményeit, a dráma, opera, és balett művészet területéről, és időszakonként itt vendégszerepelnének a szervezet országainak kimagasló együttesei.

Az értekezleten úgyszintén meg tárgyalták egyes országok színházegyetteseinek kölcsönös vendégszereplését.